

Vříšť

Od spravce

Vytvořeno 10/21/2011 - 11:03

Popis

Základní údaje: 40 obyvatel, 630 m n.m., 12 km severně od Nového Města, spojení do obce autobusem, autem. Vříšť leží v CHKO Žďárské vrchy. Informační kiosek je umístěn ve středu obce u silnice směrem na Jimramov.

Historie

Na území dnešní Vříšťě založili páni z Pernštejna někdy před rokem 1559 jednu z nejstarších skláren v kraji.

Okolo sklárny vládl čilý ruch a ten ještě zesílil, když zde v roce 1651 byla založena jedna ze tří zkujňovacích výhní v oblasti, která zpracovávala surové železo z kadovských vysokých pecí. V polovině 18. století zde vznikla ještě drátovna a tzv. cánhamr. [Drátovna vyráběla drát na tzv. protahovačkách a cánhamr vyráběl hřebíkárské zboží](#). Název Vříšť získala obec od říčky Fryšávky, která jí protéká. Dříve se jí totiž říkalo Vříšť a pod tímto názvem je říčka zmiňována již v roce 1368. Jako samostatná ves je Vříšť uváděna až v roce 1666. Od roku 1966 je součástí obce Sněžné.

Zajímavosti z historie

Sklářští odborníci se domnívají, že právě ze sklárny ve Vříšti pochází nejstarší známá dochovaná sklenice z této oblasti, tzv. perňštejnský vítací pohár, který je dnes uložen ve sbírkách hradu Buchlova. Pohár byl zhotoven již před rokem 1582 a je vyroben ze slabě zahnědlého skla a ozdoben znakem Vratislava z Pernštejna a jeho manželky.

Krajovým hrdinou se stal Jan Staněk z domu čp. 2 (naproti Panskému domu), známý jako Honza z Bříšče. O jeho siláckých kouscích se tradovalo mnoho pověstí. Za časů Marie Terezie, kdy se vyměřoval pozemkový katastr, se přeli radní z Kadova a Herálce, kudy povede hranice mezi obcemi. Rozhodli, že hraniční sloupek popadne vyhlášený silák Honza z Bříšče na ramena, a kam jej donese, tam bude hranice. Sloupek, který ulili v kadovských hutích, byl 2 m vysoký a vážil 180 kg. Honza naložil sloupek na rameno a vykročil z Kadova do Herálce. Prý by ho býval odnesl třeba až do Herálce, ale přepadly jej cestou střešní potíže, musel se „břemene“ rychle zbavit a hraniční kámen zůstal celkem spravedlivě na dlouhá léta uprostřed hlubokého lesa pod Devíti skalami. Jeho kopie stojí na okraji silničky z Kadova do Herálce u parkoviště pod Lisovskou skálou.

Pečeť obce

V roce 1749 dostala obec pečeť, ve znaku má tři kopce. Z prostředního tryskají tři prameny a nad postranními svítí vždy tři hvězdy.

Významné osobnosti

Za II. světové války pobýval v Panském domě básník a překladatel Petr Kříčka, který zde překládal Annu Kareninu od ruského spisovatele Tolstého.

Stavební a přírodní památky

Panský dům s dochovaným pozdně středověkým jádrem pochází z poloviny 17. století. V období rozmachu železáren na počátku 19. století zde sídlil tzv. šichtmistrovský a současně báňský úřad celého novoměstského panství. Z Panského domu vedly chodby ke kadovským hutím, které používalo panstvo v dobách vzpoury poddaných. Později stavba sloužila brněnskému Ústavu šlechtičen Mariánské školské nadace.

Samostatně stojící stavba (čp. 20) z poloviny 19. století s roubenou obytnou částí, síní, kamennou komorou a chlévem je dokladem lidového stavitelství v kraji.

V roce 1910 byla jedna ze zkujňovacích výhni s hamerským kladivem přeměněna na vodní elektrárnu, která už v roce 1913 začala dodávat elektrický proud do obce Sněžné. Elektrárna stojí na konci Vříště po levé straně silnice směrem do Líšné a dnes slouží jako lisovna plechů.

U silnice ke Sněžnému stojí litinový kříž ze zdejších hutí.

Vříšť protékající říčka Fryšávka je přírodním unikátem a byla zapsána do tzv. Zelené knihy, která je celosvětovým seznamem chráněných území.

Památné stromy

U Panského domu čp. 1 stojí chráněný javor klen s obvodem kmene 470 cm, výškou 32 m a stářím 250 let.

Letní aktivity

Pěší turistika, cykloturistika, houbaření

Zimní aktivity: Upravené běžecké trasy (vzdálené 2 km)

Kontaktní informace

- **GPS:** 49° 38' 11.0328" N 16° 7' 45.8004" E

- **Web:** <http://www.snezne.cz/> [1]
-

Kde toto místo najdete?

49° 38' 11.0328" N, 16° 7' 45.8004" E

- [MĚSTA, MĚSTYSE A OBCE](#)

Zdrojové URL: <http://www.nmnm.eu/vrist.html>

Odkazy:

[1] <http://www.snezne.cz/>